

Ministerstvo životního prostředí

V Praze dne 22. dubna 2002
Č.j. 294/OER/GMO/02

R o z h o d n u t í

Ministerstvo životního prostředí jako správní úřad příslušný podle § 14 odst. 1 písm. e) zákona č. 153/2000 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty a o změně některých souvisejících zákonů, rozhodlo na základě žádosti Entomologického ústavu AV ČR, Branišovská 31, České Budějovice, 370 05, IČO: 60077395, podle § 3 odst. 5 zákona č. 153/2000 Sb. dne 22. dubna 2002 takto:

I.

Entomologický ústav AV ČR

se z a p i s u j e

do Seznamu osob oprávněných k určitému způsobu nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty (Seznam uživatelů).

Ministerstvo životního prostředí podle § 3 odst. 6 zákona č. 153/2000 Sb. zároveň stanoví podmínky pro nakládání s geneticky modifikovanými organismy (GMO):

- výše uvedený uživatel je oprávněn nakládat s GMO pouze takovým postupem a v takovém rozsahu, jak je uvedeno v jeho žádosti o zápis do Seznamu uživatelů (včetně doplňků k žádosti), s výjimkou izolační vzdálenosti,
- izolační vzdálenost pěstované geneticky modifikované kukuřice od ostatních, nemodifikovaných porostů kukuřice musí být v případě silážní kukuřice – 200 m, v případě zrnové kukuřice merkantil – 400 m s možností snížení této vzdálenosti na 200 m při zajištěném zpracování zrna v hospodářském závodě s omezením dopravy, pro množitelské porosty – 1000 m bez výjimky.

Zápis do Seznamu uživatelů podle § 6 odst. 4 zákona č. 153/2000 Sb. zní:

Uživatel	<i>Entomologický ústav AV ČR, Branišovská 31, České Budějovice, 370 05, IČO: 60077395</i>
Odborný poradce	<i>RNDr. Ivo Šauman, PhD., Bezdrevská 15, 370 11, České Budějovice</i>
Pracoviště	<i>Entomologický ústav AV ČR, Branišovská 31, České Budějovice, 370 05</i>
Geneticky modifikovaný organismus	<i>kukuřice (Zea mays L.) linie MON 810 s vneseným genem pro insekticidní protein Cry1A(b) pocházející z Bacillus thuringiensis subsp. kurstaki (komerční označení MaisGard® nebo YieldGard®) a potomstvo odvozené od této kukuřice tradičními šlechtitelskými postupy</i>
Způsob nakládání	<i>uvádění do životního prostředí</i>
Rozhodnutí o zápisu	<i>ze dne 22. dubna 2002 č. j. 294/OER/GMO/02</i>
Doba platnosti zápisu	<i>3 roky</i>

II.

Rozklad podaný proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í

Dne 7. února 2002 byla Ministerstvu životního prostředí doručena žádost Entomologického ústavu AV ČR, Branišovská 31, České Budějovice, 370 05, IČO: 60077395 (dále jen „žadatel“) o zápis do Seznamu osob oprávněných k určitému způsobu nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty (Seznam uživatelů) pro uvádění geneticky modifikovaného organismu (dále jen „GMO“) do životního prostředí, a to insekt-rezistentní kukuřice linie MON 810 (dále jen Bt kukuřice). Žádost byla zaevidována pod č.j. 294/OER/GMO/02.

Dne 8. února 2002 byly kopie této žádosti rozeslány České komisi pro nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty (dále jen „ČK GMO“), Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu zdravotnictví, aby k ní ve lhůtě do 45 dní po obdržení žádosti mohli písemně vyjádřit své připomínky (§ 3 odst. 5 zákona č. 153/2000 Sb.).

Dne 8. února 2002 oznámilo MŽP organizaci Greenpeace, že obdrželo výše uvedenou žádost, a žádá ji o sdělení, hodlá-li využít svého práva zúčastnit se správního řízení v této věci. V tomtéž dopisu MŽP stanovilo lhůtu pro zaslání případných připomínek k žádosti na 30 dní od oznámení zahájení správního řízení.

Dopisem ze dne 14. února 2002 požádala o účast ve správním řízení organizace Greenpeace. Dne 14. února 2002 byla elektronická podoba podání žadatele zaslána organizaci Greenpeace.

Dne 1. března 2002 zaslala organizace Greenpeace své připomínky ke glyfosát rezistentní kukuřici linie MON 810 k žádosti fy Monsanto ČR, jejíž č.j. je 142/OER/GMO/02. Podle dopisu organizace Greenpeace se tyto připomínky zároveň vztahují na žádost Entomologického ústavu. Greenpeace má především tyto připomínky: obává se přenosu transgenů na příbuzné organismy žijící ve volné přírodě nebo na jejich hospodářsky využívané příbuzné i na vzdálenost větší než je standardní izolační vzdálenost 400 m a následných potenciálních rizik spojených s produkcí Bt toxinu, zejména možnosti vzniku alergií a chronické toxicity, a také jeho hromadění v půdě po zkompostování zbytků Bt kukuřice; dále se obává vzniku odolnosti zavíječe kukuřičného na produkovaný Bt toxin. Podrobněji viz připomínky pod č.j. 704/OER/GMO/02 ve složce správního řízení Monsanto (3).

Dne 5. března 2002 se konalo projednání připomínek ČK GMO a organizace Greenpeace k žádostem fy Monsanto ČR s r.o. o zápis geneticky modifikované kukuřice linie MON 810 (Bt – insekt rezistentní) do Seznamu GMO schválených pro uvádění do životního prostředí (č.j. 142A/OER/02) a o zápis společnosti Monsanto ČR s r.o. do Seznamu uživatelů (č.j. 142B/OER/GMO/02). Zúčastnili se ho zástupci MŽP, ČK GMO, Greenpeace a Monsanto.

Po projednání všichni přítomní souhlasili s těmito požadavky na doplnění a upravení žádosti:

- 1) v žádosti uvedené údaje o počtu rostlin se vztahují na hektar (nikoliv na m²), v tomto ohledu je nutno údaje opravit,
- 2) při označení pokusů a materiálu (např. osiva) je třeba v souladu se zákonem 153/2000 používat termínu „Geneticky modifikované rostliny“ pro označení na poli nebo „Geneticky modifikovaný organismus“ pro osivo, použití zkratky GMO nepostačuje,
- 3) při umísťování ploch s GMVR je třeba dodržovat doporučené izolační vzdálenosti. V této souvislosti byl zástupce firmy Monsanto ČR vyzván k poskytnutí recentních údajů o izolačních vzdálenostech v povoleních k pěstování GM kukuřice v jiných evropských zemích. V žádosti třeba dokladovat, že jinde se používají dané vzdálenosti. Pozn.: Ing. Singer následující den dodal ČK GMO kopie 4 ks povolení (Francie, Německo), kde je všeobecně udána ochranná vzdálenost pro GM kukuřici 200 m,
- 4) bylo doporučeno k žádostem v el. podobě přikládat i mapky s vyznačením umístění pokusů,

Ostatní připomínky byly na schůzi vypořádány ke spokojenosti všech zúčastněných. Podrobněji viz zápis z projednání připomínek, který je součástí spisu.

Dopisem ze dne 18. března 2002 vyjádřilo své stanovisko Ministerstvo zemědělství, které souhlasí se zápisem do příslušného seznamu po odstranění nedostatků v žádosti. MZe mělo tyto připomínky:

- likvidace zrna nebyla přímo určena,
- situační plánec pozemku nebyl dostatečný, protože nebylo označeno místo s GM kukuřicí, ani nebyly uvedeny izolační vzdálenosti od ostatních porostů kukuřice,
- k pozemku nejsou uvedeny další údaje podle vyhlášky č. 374/2000.

Ministerstvo zemědělství ve svém stanovisku doporučuje dodržet izolační vzdálenosti jimi uvedené k žádosti č.j. 260B/OER/02.

Dne 29. března 2002 poslalo své připomínky Ministerstvo zdravotnictví, dle kterého je třeba v žádosti odstranit rozpor mezi formulací žádosti (žádost o zápis do Seznamu uživatelů pro uvádění do životního prostředí) a vyjádřením odborného poradce (žádost o zápis do Seznamu uživatelů pro uzavřené nakládání).

Dne 5. dubna 2002 se k žádosti vyjádřila ČK GMO. Podle připomínek komise je třeba doplnit žádost podrobným popisem cílů a metodiky sledování hmyzu na pokusném pozemku a správně uvést počet rostlin na ha.

Dopisem ze dne 8. dubna 2002 zaslalo MŽP Entomologickému ústavu připomínky obsažené ve stanoviscích ČK GMO, MZe a MZ a zápis z projednání Greenpeace.

Dne 15. dubna 2002 zaslal Entomologický ústav doplněnou žádost, ve které dodal metodiku pokusu i plánek s vyznačením okolních porostů, jak bylo požadováno.

Dne 18. dubna 2002 vyjadřuje své stanovisko ČK GMO, ve kterém doporučuje kladné vyřízení, protože žádost již byla doplněna popisem cílů a metodiky sledování hmyzu na pokusném pozemku a byla v ní již odstraněna drobná formální závada.

Podkladem pro vydání rozhodnutí byly dále tyto skutečnosti:

- předmětný GMO – Bt kukuřice je schválen v Evropských společenstvích pro uvádění na trh rozhodnutím Komise ze dne 22. dubna 1998 pod č. 98/294/ES, tento souhlas se vztahuje i na každé potomstvo z křížení produktu s každou tradičně šlechtěnou kukuřicí,
- účelem uvádění Bt kukuřice do životního prostředí je realizace polních studií v rámci řešení výzkumného projektu MZe QD 1360 „Metody hodnocení účinnosti produktů transgenů GMO v ochraně rostlin a posuzování rizik při jejich zavádění“ a monitoring účinku na cílové a necílové organismy, takže výsledky budou sloužit i ke zjišťování možných rizik pro životní prostředí a biologickou rozmanitost, a to v porovnání s jinými metodami ochrany kukuřice před škůdci v podmínkách ČR. Ve srovnání s jinými, standardními metodami ochrany před tímto škůdcem není třeba spoléhat se na monitorování náletu škůdce a zasažen je jen hmyz, který hmotu kukuřice pozře a má v žaludku příslušné receptory. Další výhodou, zejména pokud by hrozily velké ztráty, je vynechání použití chemických insekticidů. V případě výskytu zavíječe kukuřičného jsou dále možné tyto agrotechnické postupy: ignorovat jej a akceptovat ztráty způsobené zejména poléháním, které je možné eliminovat dřívější sklizní. Použití standardní chemický insekticid, což je nákladné, protože insekticid musí být aplikován letecky a musí se přesně načasovat na nálet dospělců, a to se v praxi ne vždy podaří. Další možností je použití parazitické vosičky *Trichogramma brassicae*, jejíž hnízda se ručně zavěšují na rostliny a zásah musí být přesně načasován na počátek náletu, dřív než zavíječ začne klást vajíčka. Účinnost je zpravidla 70 – 80 % při správném načasování náletu, ale není dokonale prostudován ekologický dopad uvedení stovek tisíc uměle odchovaných vosiček do přírody,
- Entomologický ústav byl zapsán do Seznamu uživatelů pro uzavřené nakládání s GMO rozhodnutím MŽP ze dne 7. listopadu 2001, č.j. 1064/OER/GMO/01,
- Entomologický ústav podal žádost o zápis do Seznamu uživatelů pro uvádění do životního prostředí dne 7. února 2002, pod č.j. 294/OER/02,
- předmětný geneticky modifikovaný organismus se zapisuje do Seznamu GMO schválených pro uvádění do životního prostředí rozhodnutím MŽP ze dne 9. dubna 2002, č.j. 142A/OER/GMO/02,
- navrhovaný program představuje závažný vědecký výzkum, který bude mít význam pro odhad rizika Bt kukuřice v celé střední Evropě a obecně pro výzkum rizik a přínosů používání geneticky modifikovaných zemědělských plodin.

Vzhledem k tomu, že žádost po výše popsaných úpravách a doplnění vyhovuje ustanovením zákona a prováděcích předpisů, dále s přihlédnutím ke kladným stanoviskům Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva zemědělství a České komise pro nakládání s geneticky modifikovanými organismy k doplněné a upravené žádosti a dalším výše uvedeným skutečnostem, vydává MŽP toto rozhodnutí. Stanovené podmínky nakládání vyplývají z připomínek MZ, MZe, ČK GMO a Greenpeace.

V souladu s ustanovením § 3 odst. 5 zákona č. 153/2000 Sb. je rozhodnutí podle stanoviska Ministerstva zemědělství časově omezeno na 3 roky. Vzhledem k rychlému vývoji v oblasti moderních biotechnologií i příslušné legislativy, považuje ministerstvo za účelné po této době předmětné nakládání s GMO znovu posoudit.

V souladu s ustanovením § 55 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení (správní řád), je vyloučen odkladný účinek případného odvolání proti tomuto rozhodnutí. Vzhledem k agrotechnickým lhůtám je třeba polní pokusy zahájit nejpozději do 10. května. Odkladem výkonu rozhodnutí by žadatel utrpěl nenahraditelnou újmu v tom smyslu, že po uplynutí agrotechnického termínu již nelze stávající vegetační sezóny využít a pokusy by se musely odložit o celý rok.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat u Ministerstva životního prostředí, Vršovická 65, 100 10, Praha 10 do 15 dnů od oznámení rozhodnutí rozklad ministrowi podle § 61 zákona č. 71/1967 Sb. (správní řád).

Ing. Karel Bláha, CSc.
ředitel odboru environmentálních rizik

Toto rozhodnutí obdrží:

A. Účastník řízení do vlastních rukou:

Entomologický ústav AV ČR, Branišovská 31, České Budějovice, 370 05
Greenpeace ČR, Českomalínská 27/516, Praha 6, 160 00

B. Na vědomí:

1. Ministerstvo zdravotnictví
2. Ministerstvo zemědělství
3. ČK GMO